

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

Preplatna s poštarinom stoji 2 for., a seljako samo 1 for. za celu godinu. Razmierno 1 for., a seljako 50 novč. za pol godinu. Izvan Caroyne više poštarina. Gdje se najto najmanje 8 seljakah to su voljni, da im list šaljeno svim ukupno pod jednim zarvojem i imenom, darat ćemo za 70 novč. na godinu strakom. Noret sa šalju kroz postarsku *Naznabnicu*. Imo, prozimo i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu list neidaže na vrijeme, noka to javi odpravništva u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisav itarane *Reklamacija*. Tko list prima i drži, ako je poštom, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjesaca.

UREDNIŠTVO I ODPRVNIŠTVO

nalaze se

Tipografija Flegi di C. Amati, via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju platno poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u celosti ili u izradku, ali prama stojoj vrijednosti i smjeru oroga Lissa. Neplaćani se dopisi neobrabljuju. Osobna nadanja i čisto sukrumne stvari neplaćena mjesia u ovom listu. Priobiona se pisma tiskaju po 6 novč. svaki redak. Oglasi od 6 redakah stoje 60 novč., a svaki redak svrše 6 novč.ah; ili u slučaju opotovanja po što se pogodno oglašnik i odpravništvo. Dopisi se navraćaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajevah, neodopisuju, nego putem stoje *Istina*.

IZBOR ZASTUPNIKA

ZA CAREVINSKO VIJEĆE U ZAPADNOM DIJELU ISTRE.

Kandidat „Eдинosti“ i „Naše Sloge“ dobio je na biralištu u Kopru 47 glasovah, u Poreču 5, u Vodnjanu 15, svega zajedno 67. Kandidat talijanske stranke u Kopru 30 glasovah, u Poreču 49, u Vodnjanu 19, svega zajedno 98. Većinom 31 glasa bio je dakle izabran kandidat talijanske stranke. Kako je to moguće? Koji su uzroci, da je taj izbor nam nepovoljno izpao? Zašto je Talijan prodro?

Zapadna pola Istre spadala je stoljetja i stoljetja pod mlitačkoga lava. Za vlasti toga bilo je u svakom gradicu po nekoliko obiteljih, koje su imale velike posjede, velike časti, svu vlast. Velika većina naroda bila je bez posjeda, bez časti, bez vlasti. Živila je od onih mrviceah, što su padale sa stola, koj je ona napunila. Onih nekoliko obiteljih, vlastelah, bili su što potomci starih Rimljanah, a najveće ljudi šiljani iz prekomorske zemlje, izpod zvona sv. Marka, bili su Talijani. Ona velika većina, raja prvih, bili su Hrvati. Za tu raju malo se je učinilo i od onda, od kad se je mlitačkoma lavu vratom krenulo. Samo kratko vrijeme, odmah početkom ovoga stoljetja, radilo se je, da se ta raja podigne, al samo kratko. Ona je i opet pala pod jaram potomakah prijašnjih svojih tlačiteljah. Nit posve-mašnje ukinutje kmetije, nije joj pomoglo. Il je prisiljena okolnostni kmetom

morala ostati. Il se je morala zadužiti kod svojih gospodarah, kad joj nije zamemareno zemljište dovoljno hrane pružalo. Nit je raji pomogao ustav. S jedne strane ustav je zahtjevno prilčno dačah, koje je raja iz boka il oka morala davati. S druge strane nije bilo muževah, koji bi s rajom čutili i koji bi za nju radili.

Dug je svrab. Dug je grozna bolest i za tielo i za dušu. Dug čini slobodna čovjeka robom. Naši seljaci zadužili se kod gospodre skiljeće prieko mora. Naši seljaci postali dugom robovi te gospodre, i hoćeš nečeš rade onako, kako jim ta gospoda zapovjedaju. Neće li, eno njim pozivnice, da za osam, pejnnest danah svoj dug plate. — Iz rukuh svojih pijavicah teško će se naš narod izvuci. Kamati su veliki, kadkad ogromni, nit Židov nezahitjeva većih. Jeli dobra ljetina, ide sve za kamate; jeli slaba, onda dugovi i opet rastu... Tu bi valjalo prije svega o tom raditi, da se naše ljude ljencariti oduci, a raditi nauči; da se jih nauči marljivo i umno obdjelavati svoja polja, a tako obdjelana mogla bi mnogo veće nositi, nego li nose. Onda valjalo bi ustrojiti njekakvo novčano družtvo, koje bi dugove naših seljakah preuzelo i koje bi se zadovoljilo sa najnižimi kamati.

Jur nekoliko desetakah godina u Istri je sve tako uređjeno, kao da bi se radilo, da se sva čim prije potalijani. Sve skoro vlasti u rukuh su tudjinaceh nepoznavajućih jezika većine

stanovnikah istarskih. U svih uredih služben je jezik talijanski ili njemački, nigdje hrvatski, onaj kojim govori većina obitateľjah te zemlje. Istarski Hrvat ili nije razumjen ili se mora razumjeti kojekakom pomoćju tumača — sluge i kod političke vlasti i kod suda i kod pošte i svuda — osim kod poreznoga ureda. A nemora li to stetno djelovati na njega? Nemora li on misliti, da on nit njegov jezik nikakve valjanosti nejma? Da on i njegov jezik tudjincu robovati mora? Da je njegov i njegova čovjeka jezik samo za njegove siromašne kućar'ce, u kojih kuburiti mora, i za njegova siromašna zemljišta, na kojih može svoja čuvstva izraziti bud tužaljkom pjesmom, bud uspomenom na bolja vremena, a ne za sabornicu nit u Poreču nit u Beču?... Nije li skrajnje vrijeme, da se zadovolji prirodni i pisanim zakonom našega naroda; a ujedno da se radi prema protitkom habsburške monarkije?

Hoće li se odgojiti muževah, službenikah, činovnikah za Istru, moraju se škole tako urediti, da se svaki takav nauči ona dva jezika, koja se po Istri govore: hrvatski (u slovenskom dielu slovenski) i talijanski. Jeli se dosad tako škole uredilo? Nije. U novije vrijeme se je pučke škole potalijancilo. Velim potalijancilo, jer jih je, prije nego li se je svećenikom škole uzelo, mnogo veće hrvatskih bilo nego li danas. Svjetovni učitelji odgojivani izključivo talijanskim jezikom i u talijanskom gradu, nisu se — ma i Hrvati — mogli

naučiti nego talijanski jezik, i radje podučavaju njim, nego li hrvatskim, kojega su na pol i ono zaboravili, što ga jih je bila majka naučila. A da bi se ga i bili slogod naučili, nebi bili mogli njim učiti. Obćinska zastupstva zadobila su pravo odlučivati o učevnom jeziku: odlučila se skoro sva za talijanski, i zastupstva hrvatskih obćinah. A nije nit čudo. Da i nespominjem drugih okolnosti, dosta je, da se sjetimo da vlada po svih uredih talijanski jezik. Zemaljsko školsko vieće imajuce pravo potvrditi naukovni jezik ili nepotvrditi, potvrdjivalo je talijanski i u takovih obćinah, gdje je 80%, djetce hrvatske a samo 20%, talijanske, dapače potvrdilo ga je ili je dvojilo, dali ga ima ne potvrditi i u takovih mjestih, gdje nejma nego po tri, dvie, da i jedna sama obitelj talijanska ili talijanska.

Mjesla bez ikakva Talijana nisu na prosto školah dobili, ili veoma malo jih. Povirite u sve obćine trijuh kotarah zapadne Istre, pak pobrojite u njih hrvatske škole, koje bi imale narod izobrazivati. Nećeš nit jedne dobro uređjene naći. Takova nemara za pučku naobrazbu jedva se gdje u celoj monarkiji nalazi. Obćina prosi školu, al joj se je nada. Kotarskih školskih nadzornikah ima i takovih, koji su rad svoje prevetlike nevnosti za talijanstvo iz škole izbačeni bili. Za srednju naobrazbu još se manje brine. Škole su srednje bud talijanske bud njemačke, u zemlji, gdje valja Niemca Diogenovom svjetiljkom iskati, hrvatskim nit traga. Narod je siromašan, nemože skolati svoje djetce. Podpore dobivaju samo Nehrvtati, i to

HRVATSKE NARODNE PJESEME IZ ISTRE.

CXXVIII.

Pere Gospodln pred Bakrom.

(Iz Vrbaika).

Vičerjnica zvonu
Divice Marije!
Pod Bakar pristaju
Armane galije;
A va njih je Pere,
Silni gospodine.
Njega zagjedaju
Bakarkinje mlade,
Na njega gjedahu,
Gorko se plakahu:
„Ca ti si nam prišel
Silum blago zeti,
A mladih divojak
Sobum odpejati.“
„Nisem vam ja prišel
Silum blago zeti
Ni mladih divojak
Sobum odpejati,
Prišli su nan listi
U Krfu stojeći,
U Krfu stojeći,
Za stolon sidati,
Da Bakar bili grad
Živim ognjen žgati,
Siš popi i fratrar
Bandam prikovati,
A starih bab i dad

Pod meč obrnati,
A drobnu dičicu
Pod bande metati,
A mladih junaci
Za vesta stavjati,
A mladih divojak
Sobum odpejati.“
„Pere Gospodine,
Nečinite nam toga:
Mi ćemo ti dati
Štogod ti je drago.“
Puknula j' lumbarda
Spod Omišja grada;
Ona je hitila
Šesdeset dimjaka.

Jerka Matanić mi je pjevala ovu pjesmu
o Bakru, a neki ju pjevaju o Rleel.
Trinajstičeva sb.

CXXIX.

Dragin grob.

(Iz Vrbaika).

Razboli se junaku divojka
Od bolesti, od ljute žalosti.
Junak ju je gusio pohajajo:
Lipi njoj je dari donasjajo,
Blide kunjro *) i naranča žute.

*) droje.

Junak joj je sedio nad zglavje,
Pak joj počue s tihā besiditi:
„Aj divojko oli mi umriti?“
„Ako umrom majki ću umriti;
Ako živim tvoja hoću biti.“
I to zusti i dušicu spusti.
Junak ju je lipo narišio;
Još njoj lipju jamu ukopajo.
Na glavu joj je rub posadijo,
A na ruke rumane rožice,
A na noge vodu propustijo:
Ki je trudan da tutu počino;
Ki je žejau da se sponapije.
Tud pasuju dva mlada junaka:
Cigova to juba pokopana?
Jelvica jo, visoka je bila;
Rožica je, i lipa je bila!

Isti.

CXXX.

Škender i sestrā.

(Iz Vrbaika).

Škender se pohvali
Svom gospodinu,
Da do izpejati
Iz Brinja divojku,
Iz Brinja divojku,
Najlipšu od grada.
Kada Škender pride

Na tu hladnu vodu,
On na vodi najdo
Mlajehnu divojku.
„Dobro hudi prišla,
Mlajehna divojko“
„Dobro hudi prišel,
Noznani junako.“
On mi ju ubiti
Za desnu rudiću,
Tere ju on metao
Zad sebe na konja.
Kada oni pridu
Pošred černo gore,
Pošola je mlada
Prigorke plakati.
„Ostani mi s bogom
Malo Brinja gradu,
Malo Brinja gradu,
Stari običaju!
Va tobi ostavjan
Moju staru majku
I dva brata mlada,
A tretoga su mi
Turci zarobili.
Moja mati ga je
Ivanušom zvala,
A Turci ga zovu
Škendero vojvodo.“
„Zač mi toga nisi
Prije povidela,
Dokle smo mi bili
Blizē Brinja gradu?“

u tolikom broju i takovi, da nikakvih izpitah nećine i da se seću po gradovih bez ikakva posla, pošto su četiri, pet, šest i veće godinah zemaljske stipendije uzivali. Višu naobrzbu moraju crpiti naši mladići na njemačkih učilištih, na njemačkih oni, koji imaju služiti većinom hrvatskomu narodu... Dokle će to stanje, nemožemo ga pravim imenom nazvati, reći ćemo anormalno, tražati?

Sa svojim svećenicima možemo se mi Hrvati, kao i splohom sva naša braća, sa svim pravom a s malom iznimkom ponositi. Iz naroda potekli, ljube taj narod nesamo rieđu nego i činom, žele ga osviesliti, podignuti, osloboditi. Gdje je koji narodan svećenik, koj si je znao steći ljubav svojih ljudi, tu je i on izbornik, tu su i drugi muževi izbornici takovi, koji su glasovali za kandidata „Edinosti“ i „Naše Sloge“. Žalibože narodnih svećenikah u kotarih zapadne Istre ima bud razumjeno malo, bud nejmaju upliva, a ima jih takodjer, koji su trpni, koji čute narodno, al koji ništa nerade. Ima jih malo, jer se jih malo odgojiti može, mnogo manje neg bi se jih potrebovalo. Hrvatska mjestaca dobivaju Talijane svojim duhovnim pastiri — a tu imaju svakako dio krivnje više duhovne oblasti, — pak se po malo al stalno potalijanećuju. Na nekoji svećenici na svoje ljude dovoljno upliva nejmaju, krivi su ponikle sami, al krivo je najveće to, što su svi, s kojimi seljaci obće, Talijani ili Talijanaši, koji huskaju proti duhovniku i odzumljaju mu kod seljaka toli potrebni ugled. Mrtvilo tretjih može se ponešto tumačiti tim, što su duhovni pastiri i Talijanaš u mjestacu i Hrvatah u okolici. Ako će koji što za Hrvate u okolici učiniti, jur mu priete Talijani u mjestacu, kao što se je to dogodilo i za ovih izborah. Vellim, da se to može tumačiti, izpričati se neka. Tezko je doista u takovom mjestu duhovnomu pastiru. Cielj tjeđan je većinom s Talijani, a samo nedjeljom s Hrvati. Radi toga pak se on nesnije odreci svakoga rada. Dapače on valja da podvostruči svoj rad. Ljubeci mjestjane, raditi će i za okoličane. Protivnici će vikati, da sije razdor med jedne i druge; ali protivnici ti su hipokrite, koji drugo govore, a drugo misle.

Pogledajmo popis istarskih obćina (tiskan u 11. broju „Naše Sloge“), pak ćemo se osvjedociťi kakvo ima Istra obćinsko uređjenje. A ovi izbori pokazali su, kolikoga je zamašaja obćinsko

uredjenje. Čisto narodne obćine Dolinska, Pomjanska i Pasjevasanska izabraše su narodne izbornike. Obćine, koje imaju za središte talijanski ili poitalijanćeni ili poitalijanećući se gradić, izabraše, su većinom izbornike, koji su za Talijana glasovali. Eno buzetske, eno roćanske obćine, kojim je središte Buzet talijanski gradić, i Roć poitalijanećući se: njihovi izbornici glasovali su za Talijana svi osim jednoga. A najbolji su nam primjet obćine kotara porečkoga. Tu nejma obćine, koja bi imala svojim središteni Hrvatsko mjesto. Poreč, Vrsar, Motovun, Buije, Umag talijanski su gradići. Oprtlje, Višjan, Vižinada, Grižijan, Brtunigla poitalijaneću se u novije vrijeme na vrat na nos. I U svih tih obćinah samo pet se je pravednih našlo, a i to ima se zahvaliti odlučnoj hrvatskoj sviesťi i požrtvovnoj radinosťi dvuju svećenikah. Obćine kotara vodnjanskoga imaju svojim središti i hrvatska mjesta: skoro polovica njih imala je narodne izbornike... Obćine bi se morale preurediti, osobito gledom na njihova središta.

Sama biralista za Hrvate — gdje su? U talijanskim gradovih: Koprnu, Poreču, Vodnjanu. Kakvim sve napasim su izvrćeni izbornici u takovih gradovih; Talijani i takovi, koji se inače sećavnomu nit odzdravili nedostoje, nagovraňuju sladko izbornike i predobivaju ko sladkom rieći, ko novećiko ugledom, ko opet položajem, ako i izmislijotimami kojekakvim. Nije li izbornik ćelik znaćaj ili nije li uvijek s njim koj izobražen njegov ćovjek, on će Talijanu sjesti na ljepak. A nije li jih i kod ovih izborah zasjelo?... Nebi li se biralisti za Hrvate mogla i morala ustanoviti takova mjesta, gdje živu Hrvati (odnosno Slovenci).

Politićko družtvo „Edinost“ i vlastništvo „Naše Sloge“ postavili svojim kandidatom sk. nadzornika g. Antona Klotića. Postavili ga, jer znadu, da je naše gore list, da ljubij svoj rod, i da je kojestu učinio za jednakopravnost naroda u Primorju. Oni su i radili, da bude izabran — koliko su mogli. Edinost je družtvo veoma malo poznato u većem djelu Istre, gdje je on izabiran bio, u njoj ima u tom djelu malo ili nijednoga ćlana, ono još nemože raditi, kako bi želilo, jer nerazpolaze s velikimi svotami novacah, koji bi pri izbori svakako potrebiti bili. „Naša Sloga“ je novinica, koja radi jur desetu godinu, da pruži duševne hrane hrvatskomu narodu u Istri, da ga probudi, da ga

podigne. U velikom djelu Istre je to prilićno jur postigla, a najbolje to kaže sjajan uspjeh izbora gosp. Dinka dra. Vitezića. Da nije to postigla nit u buzetskom sudbenom kotaru nit u porečkome nit poljskom politićkome, krivo je uz drugo i to, što se Naša Sloga u tih kotarih malo ćita, što ljudi još u obće ćitati neznadu, a ko ćita, jur je otudjen: a to oboje, jer nejma hrvatski narod nit na Buzesćeni nit na Poresćeni svojih skolah. Tu ima mjestacah, gdje se i hrvatski govori, gdje okolica drugoga jezika nit nepozna, a gdje je ipak ućitelj, koj „nezna nit rieći hrvatski. Nije li to grieh vapijući u nebo! Dionici toga grieha su istarski Talijani ili Talijanaši i svi oni, koji su jih u njihovom nastojanju, da se Istra poitalijaneći, do najnovijega svimi silami pudupirali. Dionici toga grieha bit će i prijašnji zemaljski skolski nadzornici, al sjena pada lakodjer na sadanjega, koj bi u vrijeme svoga službovanja bio mogao i morao bar slögod učiniti.

U proglasu, što su ga Talijani na dan izbora oglasili napada se na kandidata „Edinosti“ i „Naše Sloge“ u zapadnih stranah Istre i veli se izbornikom, da jim ga tudji ljudi preporučaju, i da je taj preporučnik ćovjek, koj nije nit po rodu, nit po jeziku, nit po posjedju, nit po ćuvstvu njihov... Što si ćuo većinom, kad se je nagovoralo muževe izbornike za g. Antona Klotića, bilo je, nije naš ćovjek. Dapaće i izobraženi ljudi, Talijanaš našlo se je, koji su rekli: Zar nije hrvatska stranica našla u svojih redovih nijednoga muža svoga iz Istre, koj bi ju bio na carevinskome vieću zastupati mogao? — Ćvo kako je došlo, da je na izboru Talijan prodro.

Pogled po svietu.

U Trstu 15. kolovoza 1879.

Najvažnija novost u ovo petnaest danah jest, da je K. v. ćar prihvatilo odstup bivšega ustavovierskoga ministarstva, te naredio grofu Taafcu, neka sastavi novo ministarstvo, koje je jur i sastavljeno. U tom novom ministarstvu od starih ministrah ostaju samo Stremayer i Horst, a od novih najznamenitiji jest vodja moravskih Ćehal, Dr. Pražak. To novo ministarstvo, kako se veli, a drugaće nemože ni biti, da nije nego prelazno, to jest, koje neće poslovati nego samo dotle, dokle se nedodje na ćistae sa novim carevinskim viećem, pa da ga zamieni drugo stalno.

Kako se ćuje, ta promjena jest ućinjena radi naše braće Ćehal, koji su usljed toga konaćno odlučili, da će stupiti u carev. vieće te gledati, da ondje izposluju parlamentarnu putem one pravice, za kojimi su izvan parlamenta toliko godinah badava uzdisali. Braća Poljaci nisu se još ni sad dogovorili s Ćesti, ali ovaj prevrat u Beću mozebit da će i ne o kojećem uglaviti, pa da će manje sanjati o bivšoj poljskoj kraljevini, a više misliti obstojećoj jakoj skupnoj Austriji, koju kao da je Bog stvorio zato, da sabere, saćuva i okriepi razna slavenska plemena, medju kojimi mogu Poljaci imati kađ hoće odmah drugo mjesto.

Usljed te promjene dosadnji primorski namjestnik baron de Pino ide za namjestnika u gornju Austriju, a na njegovo mjesto dolazi amo bivši ministar financijah baron Depretis, koji je prije osam godinah bio već ovdje namjestnikom. Ako hoćemo da budemo iskreni, moramo reći, da nam je za to Pinom, jer nam je u svakoj prigodi bio pravedniji, nego ikoji drugi dosad trćenski namjestnik. Ali se mi i od Depretisa nadamo istoj dapaće još većoj uvidjavosti, jer su se od osam godinah amo stvari i ovdje jako jako promienile, isto onako kao i u Beću, odkle nam on usljed toga dolazi opet amo carevni namjestnikom. Mi imamo uvijek pred očima cara i parlamenat, a ćinovnik nam nije nego ćinovnik, pa bio to namjestnik il sám ministar.

Druga važna novost, kađ popunjak i završak onoj prvoj, jest, da već kada tada ide stalno u Ugarsku i ministar vanjskih poslovah, grof Andrassy. Nekoji vele, da je tomu uzrok njegova neizdašna iztoćna politićka, a nekoji da je prevrat, što se uprav sad sbio u Beću glede nutarnje politićke. Mi mislimo, da je jedno i drugo. Sad će vidjeti i on, da nevolja redom ide, pa da jedan put pada Hohenwart, a drugi put Andrassy, ali austrijski narodi da ostaju na svojem mjestu. Andrassy je litio preprićiti slavenski u Austriji prepород, nu tomu nije dorasao on, ni ikoji drugi ministar na svietu, Na Andrassy-ovo mjesto vele, da će doći Hübner ili grof Szecsenyi.

Najzamašnija pako novost od svih jest, sastanak našega cara sa njemaćkim carem Vilimom u Gasteinu. Velimo najzamašnija, jer iz tog akoprem sasvim naravskog sastanka izvadjaju nekoji brbljavi novinari svakojake posljedice, kojih taj sastanak može i nemože imati, ali koje se od stanovitih krugovah veomu tećno gutaju, jer su tobože neprijazne Rusiji, a to jedinno s toga, što u tom

Kada Škender pride
Svom gospodinu,
Škender mu se Ćini
Yelo kruto tužen.
„Će ti je Škendere,
Da si tako tužen?
Ća ti je sestrica
Al verua jubćica?“
„Ni m' ovo jubćica,
Neg draga sestrica.“
Gospodin mu ređo:
„Obuci ju —
Što najljpće moreš;
I daji joj pinez,
Što najviše moreš;
I pejaj ju miloj
Majki svojoj. —“
Kadn oni pridu
Priko Brinja grada,
Njoj mi se klanjaju
Sve Brinjske gospode.
„Ne klanjojte mi se
Še Brinjsko gospode,
Zaš sam vam ja mlada
Ubogota sirota,
Od uboga majke
Od uboga oća.

lati.

CXXXI.
Proljepa Franica.

(iz Vrbaika).

Kada je Franica na misu hodila,
Za njun mi Nanulo na konju tećilo.
„Poćekaj mo malo, proljepa Franice,
Proljepa Franice, moja snjenico.“
„Nit san ti sjeđena, nit te ćekat hoću.“
Nanulo podbodo svoga vrana konja,
Pak sreno Francicu posrid ravna poja.
„Voliš li Franice od meća umriti,
Al mene mlajehna spode ćal jubiti?“
„Volić ću Nanulo od meća umriti,
Neg tebe mlajehna otajno jubiti.“
A Nanulo stegno spod bedri sabjicu,
Pak mi on odsiće Francicu glavicu.
Francićina glava delgo je letila,
Nanulo mlajehnu tako j' govorila:
„Nehodi Nanulo s onim pravim putom,
Zaš se trufit hoćeš na dovet brat mojih,
Oni te je pitat za sestru Francicu;
Si l' ju kadi videl, ali s njun govorel?
Ki budo najmlaji, on će bit najjaći.“
Kako ona rekla tako je i bilo.
„Ća su ti Nanulo ostruge krvave.“

(Moja pripovjedaćica nije znala konce pjesme. — Nanulo se izprićava, da je koćtćen ubio; ali mu braća navjeruju, te ga prisile, da se vrati i da im pokaže ubijenu

koćtćenu glavu, domisliše se žlu, te ju i osvistiše. Kako? neznam.)

Isti.

CXXXII.

Nesudjenli.

(iz Vrbaika).

„Evo sam ti došal,
Draga jubo moja!
Evo san ti prišal,
Ja do dvora trgova.
Dobar veđer mila
Ja ću ti spodati,
I kuntentstvo moje
Tobi hoću dati,
Jer ćado vrimena
Nisi me vidila;
Rado i kuntentstvo
Ti si me primila,
Kako se pristoji;
Ti si govorila,
Kako se dostoji.“
Mladić joj je počel
S tih govoriti:
„Dopusti mi mlada,
Ća ću besiditi:
Nikad ti nis rokai
Ća nebiš primila,
Nit sam nikad tika!
Tvoja draga tila;

Jer si u ćistoći
Pol majke zgođena,
I s tvójim razumom
Jesi nadstrena.
Dakle ti govorin,
Rumena roćice,
Ako hoćeš biti
Moja zarućnica;
Jer san se spomamil
Na rumano lićco,
Bilo i rumano,
Kako jabćica;
Još san se spomamil
Na ta tvoja prsa,
Kadi je junaska
Najveća ućiha;
A kađ san zagledal
Tvoje bilo nego.
Onda se spomamil
I srdasćo moje.“
Na to mu govoril
Mlada divoćica,
Kako da bi bila
Prava zarućnica:
„Primil dragiću,
Slišaj ću govorin,
Tore no zamiri,
Ako te ućridin.
Znaš dobro, da jesi
Službo cesarovo.“
„Na ta tvoj odgovor
Pristati nemoram.“

Isti.

sastanku nebijaše i ruskog cara Aleksandra. Ali gdje nema već Andrassy-a, nema ni neprijateljstva med Austrijom i Rusijom. Rusija je izpunila svoje obćanje, u Turskoj nema već ni jednog ruskog soldata: radi česa bi se mi dakle imali zamierati s Rusijom, koja sad ni onako neželj drugo, nego mir i pokoj? Nekoji vele, da radi Njemačke. A pravo reći, sad se Ruska i Njemačka neglectaju baš najljepše, jer Ruska nemože nikako zaboraviti Bismarkove nezahvalnosti na berlinskom kongresu. Ali to rusko-njemačko neprijateljstvo može nam i na drugi način koristiti, a da nestavimo ni najmanje u pogibelj svoj obstanak, rogoborjev protli Rusiji.

U Sarajevu dogodila se ogromna nesreća. Po nepazljivosti u nekom magazinu buknuła vatra, a oduđ izgorio najveći i najljepši diel grada. Kuće po turski kakve takve, velika suša, nikakvih gasilaca, a k tomu daleko voda, i eto gotove nesreće. Vele da ima škodē do blizu 30 millionah forinti. Usljed te nesreće sad se opet ništa negovori o zaposjednutju Novo-pazarškog Sandžaka; dapače i dogovori, što su se u Sarajevu o tom poslu vodili s Turskom posredovanjem Husni Paše, da su prekinuti.

U Carigradu sve neizvjesno kao uvijek. Sultan sad naginje amo, sad naginje tamo. Sad ga drže u rukama Rusi, dočim mu priete Englezi i Francezi, a vojska mu se bunī, što je nitko neplaća. I još se čuje, da je na Rumeljskih granicah sakupio preko 30000 ljudi, jer da mu neide po volji knez Vogorides, pa da će i Rumeliju opet posjesti i dari u glasovite Balkanske klance svoju vojsku poslati. Nego to se samo veli, a još i gore Turskoj, kad bi opet htjela u Šipku. Iz ostalog svijeta ništa što bi vriedilo znati.

DOPISE.

Iz Istre.

Nas dieni i vele vriedni zastupnik na carevinskom vjeću Dr. Đinko Vitezić nepropusti nijedne zgrade, da pokaže tamo naše biede i nevolje. Tako sruži liepim govorom, koga nam donesa mila Naša Sloga na 1. maja t. g. br. 9. nekoje srzane gorickoga zastupnika Visentina, kao da bi tobože nam Hrvatom i Slovincem u Istri bilo glede narodnosti mnogo boljje nego li Slovincem na Gorickom. Svoj govor osloni najviše na škole, i dokaza očevitno, da nam u Istri ie slabo, da se gore jedva pomisliti može. I zbilja. Nesamo, da neimamo svojih skolah, akoprem za nje mnogo prinosimo, nego još naši dušmani sa službenimi izkazii trube po svijetu, da nas gotovo nema u Istri. —

Oinomadne sam čitao, da se kod pretresivanja proračuna za tekuću godinu, govorilo o koristi i važnosti statistike; jer da ona pokazuje pravo stanje i napredak materialni i moralni pojedinih pokrajinah i narodah u državi. Ja se tim podpuno ma slažem; da kako onda samo, ako je statistika vierna i istinita, a ne onako lažna, kako no je ona o istarskih skolah, što je tiskana u statističkom djelu o pučkih skolah austrijskih, izdanom leta 1876 po centralnom statističnom odboru u Beču. — Ta mi knjiga evilh danah dospī u ruke. Po brazim najljepje gdje se govori o skolah u Istri, i nadjoh toliko lažnih podataka, da uvriedjen htjedoh baciti knjigu na stran. Suzdržah se i pobrah njekoje brojeve. Evo ih: Na strani 24 ovog načē liepog djela, nahadjoh naznačen broj djece dužne polaziti školu, mužke i ženske, razdeljene po narodnosti ili kako se tamo veli po materinskom jeziku — nach der muttersprache. —

Krunovna Istra.Šeško okrađe	Broj dužnih polaznicih školi	Broj djece, koja su ljeta 1875. pohađala školu, po materinskom jeziku		
		Hrvati	Slovinci	Talijani
1. Iovini grad	849	797	—	—
2. Kopar (kodn.)	3905	3654	—	—
3. Losinj	2430	2446	828	735
4. Istria	2687	2276	78	17
5. Poreč	2567	2306	33	8
6. Pazin	2416	1534	17	9
7. Pulj	2503	2301	108	189
8. Volosko	—	—	521	281
9. —	—	—	1250	391
Ukupno	17704	15317	1641	871
	17704	15317	1641	871
	17704	15317	1641	871
	17704	15317	1641	871
	17704	15317	1641	871
	17704	15317	1641	871
	17704	15317	1641	871
	17704	15317	1641	871

Da se osvedočimo o neistinosti tih podataka, pogledajmo u kratko kotar za kotarom.

1. Rovinj je od starine talijanski grad. Ima doduše i nekoliko naseljenih Hrvatah, ali ti su se jurve potalijančili, ili ako nisu, ubrojani su jur za talijane. — Tu neprigovarimo mnogo.

2. U Koparskom kotaru ima barem 14000 Hrvatah tamo od Soberge i Valmovraze do Lanišća i Bresta, ipak nevidiš nitl jednoga ubilježena skolana jezika hrvatskoga. Ostaju dakle zbiljam sva djeca hrvatska bez skolske obuke? Ne, nego polaze škole talijanske u Buzetu, Roču, Draguču, Sovinjaku itd. neučē se mnogo doista, ali se puno muče tudjim talijanskim jezikom, pa su zato iz milosti ubrojani med djecu govora talijanskoga — medju talijane. — a to im i sva za težki trud plaća.

3. Od kada su Talijani zapremili naše otoke Krk, Cres, i Losinj neznan, nu reć bi po ovom izkazu, da su Hrvati zapusili tu starodavnu baštinu neumrlih Frankopana; jer se spominje u izvješću, da ima djece talijanske 1963, a hrvatske jedna 1558. — Od kuda ta sila talijanah najednom; kad znamo, da osim gradića Krka i donekle Cresu nema na otoku talijanah. Ako i jesu nekoji nosioci starih hrvatskih imenah Bolmarčićah, Katariničićah, Viduličićah zatajili svoju narodnost, ipak nevjerojaten, da su se ti bastardi odpadnici toliko pomnožali.

Bit će i to polag one otkrojeno: kakvu školu koji polazi, ote je i narodnosti. — Jer moraju znati naša hrvatska djeca polaziti talijanske škole, zato su i talijanski djeći pribrojena. — U Koparskom kotaru jesu četiri liepa gradića Kopar, Piran, Isola i Milo, te broje barem 25000 talijanah ipak u ciolom kotaru ima jedva 797 mužke i 993 ženske djece talijanskoga jezika u skolah, a na Otoku Krku i Cresu težko da ima 2000 talijanah ipak je g. Nikolić bivši e. kr. kotarski šk. nadzornik našao 1003 mužke i 960 ženskih materinskoga talijanskoga jezika. — Hoće se zbilja mnogo bezobraznosti za pisati sto takva u sviet, a i vrlo mnogo naivnosti kod onih koji takve sporuke za istinu primaju i u sviet šalju. —

4. U Porečkom kotaru ima njevoja mjestanca gdje stanuju samo talijani tako Poreč, Motovun, Buje, Umag, Cittanova, ali ipak ima u njem i mnogo Hrvatah; jer sva ova mjestanca jesu kao maleni otocički obkoljeni čistim hrvatskim pukom. — Ipak statistika spominje samo 95 hrvatske djece dočim talijanah 1837. — Jesu li i ovud Hrvati bez obuke svake — nisu posvema, ako

se i talijanskom vrlo malo okorisliti mogu, nego ubrojani su svi medju talijane, koji ztupe preko praga talijanske škole, kao da bi se tim preporodili, dobili drugu majku, koja neznade nego talijanski; jer drugačije nebi se moglo reći po materinskom jeziku — nach der Muttersprache.

5. Stupimo sada u Pazinski kotar. Oh čuda i žalosti, tu nadjemo jedva 40 hrvatske, djece u skoli. t. j. 33 mužka i 8 ženskih — tako govori statistika. Od kad ste se iznevjerili svojoj hrvatskoj majci vi čestiti Zminci, Tinjanci Lindarci Picanci i svi ostali ponositi stanovnici pazinskoga kotara, svi čisti Hrvati?! U vaših trgovistih i selih stanuju talijani; jer njihove djece ima po statistici u skolah 722, a što je još smješnije ima i slovenske djece 284. — Jeli tu veća zloba ili neznanje, težko je odgovorit. Slovence išću gdje ih nema, a kuda su, tuda ih nepriznaju. — Govorit o Slovincih u kotaru pazinskom, reć će gotovo lagati; jer loke reći pametan radi dvojeće troje Mraka, Kljana, kojim su djeći iz Kranjske došli, ali oni su se sada potalijančili, da ima zato u Pazinu ili okolici Slovencea? Bit će nov manever naših dušmana, ali prekasno su mu se domislili.

6. I u puljskom kotaru ista se bezobraznost ponavlja, i tamo nalazim opet upisano 100 mužke i 32 ženske djece slovenskoga jezika. Da bi ih bilo 10—20 mućah bi; jer ih ima možda upravo u Pulj toliko od naseljenih radnikah iz Kranjske; — ali uz broj djece hrvatske u ciolom puljskom kotaru, koji broji 17 mužkih i 9 ženskih nemogu, da nespomenem, da je to zasluga g. Niderkorna bivšega e. k. kot. skol. nadzornika.

Upravo se naradovah, da se u novije vrieme nastoji zadovoljiti po-nješto barem pravdnim željam Hrvatah nastanjenih u gradu Pulj, a eto po ciolom kotaru puljskom broji se u službenoj knjizi, da ima sve djece mužke i ženske 28 hrvatskoga jezika. —

I u ovom kao i ostalih kotarih broje se sva djeća za talijane, koji polaze talijanske škole ali u tom činl iznimku sramotnu samo Istra, — jer u Beču n. p. i doljnoj Austriji premda su izključivo nenačke škole, ipak se djeća djele po narodnosti te ima 7755 Čehah, 630 Poljakah, 1608 Hrvatah 304 talijana, 1590 madjarah, a u Istriji svi ovi bili bi uračunani medju talijane, ako i nebi talijanski znali. —

(Sluđit će.)

Iz Motovunščine, 2 Julija 1879.

Na 17 junija u Motovunu ogromnom većinom glasovah ostadoše izabrani izbornici preporučeni biraćem od nekih naših rodoljubah. Od 17. do 30. junija gospoda od Podestarije motovunske pokazahu mnogo brige za svoje gospodare talijanskoga kroja, te pokušēe mnogošta, da naše izbornike za se predobe. — Trećao je poslanik po selih od izbornika do izbornika s noveli, s obećajii, sladkimi riečimi, da nam izbornike okrene za Defranceschi-a, ili barem na to, da ostanu na dan izbora kod kuće. Mi se za stalno nadasmo, da neć nijedan od naših pogazit zadanu besjedu i svoje poštenje. Ali glej! Mate Sardoz iz Novaki nesamo pogazi zadatu mužku besjedu, nego se još pridruži gori spomenutomu poslaniku i podje naganjati druge izbornike na izdajstvo. U Montrilju, kamo je zato došao k Paljuhu, da neutee Montriljci bi mu bili buhe probudili. To je prvi, a drugi je Jakov Šušljan iz Karoibe. Na dan Petrove on reče, da nas za hiljadu forintih nebi prevario; a sutradan, kad dodje u Poreč, on i Sardoz dušom i ćelom za Defranceskii; pa odmah padoše na gosposki pijat, da ga obližu. Treći nam odpadnik bijaše Ivan Bertošić iz Kaldira. On za neomrazit se s nekim narodnim

prijateljem, podje u Poreč, ali se ne prikaza na izboristu. Uzalud su neka gospoda obćala i oko Sime Pahovicia, koji si nehtide oerniti imena, kao što nije ni poštenjak Ivo Paljuh iz Montrilja. Tako od 7 ostadoše vierni narodu samo 4 izbornika.

Iz Poreča slali su velike prietnje: „Jao onomu, koji se prikaže, a nebuđe glasovao s nami!“ Nu, pustimo ljude neka straše, rekoše naši, a mi pojdmo vršit našu dužnost. Na 30. Junija vrve izbornici u Poreč. Ondje ih čekaju s noveli u rukam, čekaju s ručkom; u gostionici pripravljeno kakovih pedeset mjestah za prodance. Eno ti arlekinalh na jata po ulicah, gdje obćahu, napadaju, prikovraćaju na mačin samo njim pristojna. „Andē far marena intanto, in lo-canda ve xe tutto prepara, e po vegni“, tako bi se zaključio posal. Pa kad se dodje na glasovanje, lko ostade na rešolu, da glasuje za našega Klodića? Četiri od Motovunske obćine, i dva od Kuštelina, stari rodoljub Pelhan i njegov zupan Mate Dubac*. Svi naši kažu, da preko izbora gadno bijaše namigivanje proti Sestorici, osobito od dvajuh šareujakah, koji na silu hoće da su talijanci. A nis; hoće da druge provietle, a sami su slipei. — sa svojim imanem, kamo su dospieli?...! Naš čovjek takova kroja, postane najljepje priropina ma bilo komu, onda postane protivnik svomu narodu, zatim se zasrani benevrekah svoga čaće, a na koncu eto vam ga bradaša florentinca... kuće kuće! — Na izboristu nesramni se reći starcu Pelhanu: Pope, glasuj s nami, ako nećš dobit gnulje črišnjē! Uzalud! — I neki poziv na biraaē... priljepise kod vralah izborigta, gdje se na koncu veli: „Elettori istriani, salvate l'onore dell'Istria“, a mogli su nadostavit: „Oggi a tavola bandita!“

Poslje užine izazivala se je i smutnija. Za nekojimi od naših vikato se: Viva Parenzo, viva Defranceschi (to nije zlo, osobito za te, koji vieč, jer su te najeli i platili); m... a Klodić ed ai suoi partigiani (i to je pravo, jer je znak vaše talijanske izobraženosti). — Skoro sve ovo je bilo javno, pa ja pitam jeli nam to ustav, sloboda svih naroda? Može li to vlada gledat i trpit? može li ona reći, da je to dostojno i pravedno? Neka ona progleda i vidi, lko joj je vjeran, pa neka, ako može, brani njegova prava

Nego ovilje hoću da rečem jedni, kvo stavljam na srce vsijim obćastim. Evo je. Nam će izbori uvijek izać krivo, dok budemo hodili u gradove izbirat zastupnika, jer idemo tamo kao riba na udiel ili pluća na ljepak. Kakav posao imamo mi u izborih sa gradovi? Gradjani neka biraju svoje zastupnike u gradovih, gdje im seljaci ne dosadljivaju; a seljaci neka biraju svoje u selih i to najscolu u Istri, gdje nasilju i svakojakoj korupciji nema kraja u konce. Neka se vladini činovnici prigodom izborah potruđe do takva sela, koje bi moglo biti blizu koje brzogavne postaje, pa tu neka narod obavī na miru svoju izbornu dužnost. Na ovu stvar opozorujemo i našega vrloga Vitežica, neka on i njegovi drugovi progovore o tom i u carevinskom vjeću u Beču. —

Naši protivnici, junaciine, hvale se na pobjedi. Oh, i slipei vide, da se na taki način mora predobiti! Nu, po onom, što se čuje, malo se imadu čenu veseliti: što će im Defranceski činit u Beču? — Zagovarāt će, govore, posjed-nike, buduć da je i on posjednik, kako osvjedočavaše izbornike. Da, da — šest godinah sjetio je u Beču još jačji istarski posjednik nego li je Defranceski, pak? Kad su Njemei brbljali: slim, slam, njemu se brižnomu spalo! Tako će bit

* Koji zađnji nehotice pogrešno glasova: Anton Klodović, tako da ovaj glas pada izgubljen.

i s ovim. A vi mislite, da će on Bog zna kako grmit! Da je za to sposobniji g. Klodić, nemoguće nitko zamisliti, tko ga poznaje! Njemu je dano 67 glasovah, i to mu je na čast. — Sad ja bih pitao Gospodina Defranceski-a ovo: da ne bude bilo od njegovih pristalaha toliko pritiska nad našimi izbornicima, da ne bude bilo uzinah, novacah, prijetnjah itd. bili bio on ostao izabran? Ako oni njegovi prijatelji na to mogu iskreno reć, da bi, nije mu zamjerke da bude zastupnikom svojih birača; ako bi pak na čast istini morali reć, da ne, onda neka se odrće zastupstva, jer ga tako nešalje narod u Beć, nego svakovrstni pritiski i podmitljivost, sto mu nije na čast. — U ostalom ja o njem nemogu ništa drugo reći, nego da on nije ni za našu vjeru, ni za naš narod, pa da on nije naš poslanik. Narode, sudi!

Iz Buzeščine, 21. Julija 1879

Kruto su nas razalostile u predzadnjem broju N. Sloga one riječi, gdje se u izvješću o izborih vanjskih obćina istarskih veli: „Ali što nas je iznenadilo i bas zateklo, jest oćahće koparsko, na kojem su nam se i ovaj put iznenjirili biraći kolara Buzeščkoga, te svojim izdujnim glasom pomogli nenašincu do poslaničke časti.“ — Tako da nebi, kako je p.svega opravdano jadikovanje i žigosaenje Slogino; nu da nebi morda brata naša pu Istri i ostalom svijetu, koji čitaju Našu Slogu misliti, da je vas narod na Buzeščini našera i izdajstvo, dopustite mi, da i ja ovdje sto rećem, na da opravdam Buzeščane, jer to je nemoguće, nego da barem ublazim zlo, što oni evo već po drugoć poćinise. Misli si, mila Slogo, da je Buzeščina preko četiri sto godinah lezala pod ćampjami lava mljetackoga bez škole, bez prosveće, posve zapuščena i zanemarena! Pod mljetackom vladom nahrćilo je k nam sila božia Mljeććeah, a osobito gladnih Karnjelah. Nije skoro mjestanca, gdje se nebi ovi nastanili. Ugnježdili se, obogćtili se, zagospodarili, postali slajdasi: grđa šiba za narod. K njim se u novije doba pridruzili i nekoji od naroda — guali — iznevjerivši se krvi svojoj te postavši šarenjaci. Otresti se uplivu karnjelskomu i šarenjackomu nije baš lakag i hitar posal. Dodaj k tomu, već mnogo i mnogo zlih godinah, u kojih se tužan seljak, da sebe i svoje prezivi, morao zaduziti kod pridročćah. pak ćeš razumijeli kako je teško takov narod osvietiti i dokazati mu, sto je znaćaj iliti karakter, sto je narodna ćast i poštenje, sto je uztrajnost. To budu rećeno na obrambu nekojih šidvećjarah, koji nisu ni Karnjeli, ni šarenjaci al ipak su i oni glasovali za segelsckoga bogatšaha, a za stalno nebi bili zanj glasovali, kad bi se bio nared barem nekoliko osviesćio, ustrojilo svoju stranku i za se radio. A to bi se bilo lahko i doseglo, samo da bi bio koji vateru i razsvietljeniji narodnjak spomenuo i preporućio to narodu te ga ohrabrio. Prosti narod nije niti znao ništa za izbore! Dokaz oćevdan je tomu, što obćina buzeščka broji do 12 tisuć dušah, a od tolikoga pulka došlo je na birališće u Buzel 22 — velim, dvadeset i dva — većinom Karnjeli i šarenjaci, da izaberu 22 šidvećjara! Ali tko je tomu kriv? Oni, koji bi bili morali narod poućiti o izborih, ćim u većem broju vodit ga na birališće, i kazati mu, tko je Klodić i braniti ga od onih erilih klevetah i gadnog ozloglašćavanja. Sto je ono neki puno zaslužni šarenjak med prosti puk razsjajo, ter si tim i opet nabrao zaslugah. Da bi se bili narodnjaci na Buzeščini pripravili, ko sto su oni na Pazinsćini, pobjeda bi bila bez dvojbe naša. Al to će nam biti škola za u budućne. — Budi ovdje još rećeno: ćast i poštenje onomu nam

bratu iz Podgac po imenu Grga Vratović, koji nemareć ni za molitve, ni za pretaje, ni za noveć, ni za vino, što mu obćevaše neprijatelji hrvatsckoga roda, hrabro i tvrdo se držo, pak i u samom Koprnu za Klodića glasovao.

Franina i Jurina

Ju. Poznaš li, Franino, nekoga Molorića z' Novaka?
 Fr. Ča onoga, ki no nezna ni štīt?
 Ju. Kako nezna, kad je za dan izbora Lazzariev proglaš za klubokom nosi!

Fr. A ća ćeš, ter nozna štīt ni tovar, pak već puti komaj da koraca pod pismi, koja nosi!

Ju. Čuj Frano još ovu: Oveh dan sam bil tamo na Piciščino, pak su mi poredali, da ja neki ekspodostat Piciščani u vramo izbiri jenomu našem starcu rokai: „Se volē esser sciato, andē in Bosnia!“
 Fr. Da je to mano, jn bi mi bil rokai pak ovako: *Et vbi stia a. . . o, se non volē riconoscere che ghe semo aneho noi creati in Istria, andē in Italia; lū non ve securē nissun di noi i limpani, ma quē perdiana semo u casa nostra tiche noi!*

Fr. Sergio do biško, Jure, voć to nisam videl vćsko lato!
 Ju. Ma baš ni ja tobo; kuda su to ravok klaići?

Fr. Ja sam bil nekoliko dan va Čabro!
 Ju. Hod s bogom! Ka nesraća te va Čabro nosi!

Fr. Nebudi nem ne! Nisam ja bil va Čabru od zelja ne, nego tamo va onom selu va gorah.

Ju. A tako ja, tako! Pak ćn poredaju?
 Fr. A niš, zaš našeh noric imajo malo, a ja nemški neznam, da bim njihovo ćnjtovanje mogal ćitat va ćitaline.

Ju. Hod va Zagreb K janjeću, ćeš se valje nemški navaditi.

Fr. Ne hrala Bogu i ta mi je nova!
 Ju. Bog Frano!

Fr. Bog Juric, kamo greš?
 Ju. Grem va Lokvo nekakove puške oćistiti, zaš da na Tolovu nisu oćele zdat.

Fr. Ja, oć ćunjeć Jurino, kako ćn dole va Bosno?
 Ju. Sve toploje!

Razlićite viesti.

Promjeno u trščansko-koparsckoj biskupiji. Č. g. Božo Depiera neido upravljati Mojnjackovu župu kako se tiskalo u zadnjem broju „N. Sloga“, nego Griznjansku, a ć. g. Ivan Trvić, dosadnjaj uprav. župe u Griznjanu idu u istoj službi u Monjan. M. ć. g. Dinko Vidali, dosad upravitelj župe u Kastanji, je imenovan od Nj. Volićanstva takonik u Piranu. Dno 1. o. m. je preminuo u Gospodu Franjo Troha, u zadnje vrieme bivši ćupnik u Kostaboni, a sad u pokojn u Idriji. Bila mu 71 godina. P. U. M.

Na ć. k. pazinsckoj gimnaziji zajedno sa pripravnim tečajom, kako se ćita u dotićnom programu, bilo je ljetos upisano 135 ućenikah, a do konca godino ostalo jih 125. Po narodnosti bilo je 7 Niemcaah, 73 Talijana, 40 Hrvatnah i 5 Slovencaah. Istrijanacah bilo 111. Prvi red s odlikom dobio je 21, prvi red 64, popravn red 17, drugi red 13, treći red 5 đjakah, a 1 osta neizpitana. Od 5 đjakah VIII. razreda 4 sa podvrgoše izpitn zrelosti; od tih 2 bijahu izjavljena zrelemi, a 2 će morat ponoviti izpit od jednog predmeta početkom nove školske godine. — Nova školska godina poćima 1. listopada. Upisivanje iliti primanje đjakah u gimnaziju obavljat će se danah 28, 29. i 30. rujna od 8 pred pćdno do 1 sata po pćdno.

Na k. hrvatsckoj gimnaziji riećckoj bio je koncem prošle školske godine 201 đjak. Dakle 17 više nego lani. Iz Istro i Kvarnerckih Otokah bilo jih 21. Prvi red s odlikom dobio je 27, prvi 116, popravn 15, drugi 6, a treći red 11 đjakah. Po stališu roditeljah, sinovah veleposjednićkih bijaše 1, seljaćkih 64, obrtnićkih 44, trgovaćkih 33, ćinovnićkih 29, ućiteljskih 6, liećnićkih 1. — Sto bi

zeli jest, da se umnoži broj prvo đjakah istarskih, a drugo seljaćkih sinovah; zafo i ovom prigodom zaklijamah roditelj, neka šalju djecu u školu. Neće biti urjek ako godina, a dobri će im Bog i drugać pomoći. Školska godina poćima 1. listopada. Djaći će se upisivati dne 27. 28. 29. i 30. rujna u pisarni kr. ravnateljstva, poćam u 8 sati u jutro.

Knjićevnost. Kao što bijaše jur javljeno u predzadnjem broju, kod Upravitelva ovog lista, ima na prodaju knjićica **o oplemenjenju voćakah** prošćtampana iz „Naše Sloga“, sto ju je napisao naš vriedni, našim ćitateljem dobro poznati dopisnik, gosp. N. Vezić. Mi tu knjićicu i opet preporućamo svim ljubiteljem voćarstva tim više, sto nestoji nego pusih 6 novć.

Velika svećnost u Zagrebu. Dne 14 junija bijaše svećanoć dan po svo Hrvato. Taj dan ukopaha popov slavnoga pjesnika Preradovića u rodnoj mu zemlji od koje jodaleko, u Beću, umro. Tim se jo izpunila želja velikoga domojubah, izrećona u „Putniku“:

Demorino majko srodjo,
 K tebi opet se sin kroćo

U tvom polju daj mu groba
 Trilim oćledom grob im kiti.

Nbrojerna povorka ljudi sprovadjala jo ostanke velikoga Hrvata. Sabor, svećnićko, akademićjn, obćasti, ućenićki, družćna — svi bijahu nazočni. Vna grad bijaše nakćien hrvatsćimi zastavami sa ernom vrpcom. Kada jo sprovod prolazio gorili su ferali. Biskup Pavlošić služio jo u prvostolnoj erki mrtvu ušau i opielo. Na groblju adkriše velićanstven Preradovićov spomenik, sto ga jo izklijeso vratiti Rendić.

U slavu pokojnikin generalu dva odlićna lic: pjesnik Senoa na kolodvoru, i profesor Kosta Vojnović na grobovih.

Jedna jo ććica ovih danah dovikivala: Sto ćelo slavit generala? Naslavimo gjenarala, nego pjesnika, Hrvata Preradovića. ćemu deklaromni „Putnika“ i „Domovinu“, a jo i u grobu osudjujete ćovjeka, koj je svoja ćuistva izlio u ono pjesmo!

Antun Francki bogoslovac. Kako nam pišu iz Omislija na Otoku Krku, preminuo je ondja, u svojem rodnom mjestu, dne 9. Julija Anton Francki, bogoslovac treće godine u srednjem sjemeništu gorickom, pošio dulje i teško bolesti. Hvatno ga radi njegovih mladenećkih kriptostih, a namo radi njegove uzorne ćudnosti i skromnosti. Sprovod mu jo vodio mć. g. dekan N. Albanec, a misu zaduščniku služio mć. gosp. Dr. Antun Francki uz prisutnost svo sudacko obćasti sa g. Drom. Moises-om na ćelo, onda školske mladeži jednog i drugog spola sa ućiteljem i ućiteljicom i silno muožino ostalog položnog naroda. Pokojnik jo avršio srednje škole dobrim uspjehom na hrvatsckoj gimnaziji riećckoj. Kad promisćimo, kako nam nužno treba s jedne strane božjih svoećnikah, a s drugo svietstah roditeljubah, onda nemozemo da i mi nepropuščemo nad tim preranim grohom. Polojo mu duš!

Iz Sofije javljaju, da se ustrojilo prvo bugarsko ministarstvo na sljedeći naćin: g. Burmov ministar za unutarno stvari i bogosćtovje i zajedno predsjednik ministarstva, Nacović za novćne, Ćirkov za pravosudne, Balabanov za vanjeke, a general Parenov za ratne poslove. Svoti oćac papa, komu se mladi bugarski knez poklonio u Vatikanu, kad se ono bavio u Rimu, da je imenovao rušćckog nadbiskupa za svog poslanika u Bugarsckoj. Knećevinu Srbiju da će zastupati u Sofiji bivši srbski ministar Ćruić

LISTNICA

P. n. gg. M. J. na P.: II, V, VI, VII. K. V. u Drniću: za laujsku i za tek. godinu.

S. D. u Taru: isplaćeno prvo polugodišće. K. A. u Draćevu: primismo. K. M. u Koprnu: namireno do konca tek. godine.

Tćk Novacah polag Borse u Trstu

oć 1—15. Augusta 1879.

Dno	Carđinski (karđinski)	Napoleoni	Liro ster.	Pril. ster. (bure)	Dno	Carđinski (karđinski)	Napoleoni	Liro ster.	Pril. ster. (bure)
1	5.15	9.23	11.30	—	9	5.17	9.31	11.64	—
2	5.15	9.23	11.58	—	10	5.17	9.31	11.66	—
3	5.15	9.23	—	—	11	5.17	9.31	11.66	—
4	5.15	9.23	—	—	12	5.16	9.28	11.64	—
5	5.15	9.23	—	—	13	5.17	9.28	11.65	—
6	5.18	9.25	11.60	—	14	5.16	9.27	11.64	—
7	5.18	9.25	11.62	—	15	—	—	—	—
8	5.18	9.25	11.62	—	—	—	—	—	—

Pregled trščanskoga trzišća.

dne 13. Augusta 1879.

	OD FOR. 100.	DO FOR. 100.
Vosak primorski i ugarski za 100 ^{kg}	110	116
Kafa Portorcka	72	85
S. Domingo	51	77
Rio pelag vrsti	29	31
Ćukur austriljski	32	35
Ćuceni	25	25
Ćrietlje trave buhaće (Ori-	170	200
santomo)	—	—
Naranoć skrinjica	3	50
Karubo puljezke	6	6
levantinsko	—	—
dalmatinsko	—	—
Smeklo Kalamata	15	16
puljezke	—	—
Limuni skrinjica.	94	97
Bademki liliti mundno pulj. za 100 ^{kg}	0	50
dalmatinsko	—	—
Ćrbnjać	27	—
Šljivo	11	50
Pšonica ruska	11	11
ugarska	9	50
galicka	10	50
Kukuruz (turkinja) ruski	—	—
ugarski	8	9
Ćrbnjać	6	7
Joćam	7	8
Zob ugarska	6	50
arbanaska	—	—
Pasulj (Ćafal), polag vrsti	9	50
robo	—	—
Ćob	12	14
Loća	10	50
Oriz talijanski	15	25
ingolzi (Ćitajski)	15	25
Vana bosanska	80	100
merjska	110	123
arbanaska	90	100
istarska	—	—
Dasko koraćko jalovica	50	94
Ćajarsko	44	75
Ćredo	12	14
bukovico	45	48
Ulja Italj. nićjo vrsti	48	48
nabojlje	58	68
istarsko	—	—
srodnoj vrsti	41	41
dalmatinsko	44	43
Istarsko	44	43
Kamenac niće u barlah	9	50
u kaselah	13	—
Koja strojona nasćko	165	185
ahću voltoja nasćko	107	131
alco, ist. i bos.	70	100
junjećna nasćko	85	95
dalmatinsko	50	75
koćja	60	72
vuneno silano	58	65
suho	50	65
zećjo za 110 komadnah, u srebru	25	28
za 100 ^{kg}	28	31
Baskalar	18	24
Sardolo i baril	25	27
Vitrolit modri	25	27
zeloni	26	50
Maslo	66	91
Loj dalmatinski i naski	37	38
Salo	—	—
Masć (celo raztopljeno)	41	41
Slanina	34	38
Rakija ćitiljar (100 litrah) . . .	—	—
Galvćli Ćatarski	—	—
Raj nasćki	8	75
Istarski	8	75
Lisće od javorika	12	14
Vinske srednjice (Gripula) . . .	31	46
sploh	—	—
Med	32	—
Lumber Ćabunice od javo-	12	25
rićice	3	75
Pakal baril od 100 ^{kg}	2	18
Ćunjo (Ćraćec)	2	18
Ćatram dalmat.	14	16

N. 217
 C. S. p.

Ućiteljske službe.

U ovom školskom kotaru jesu izprajzjene sljedeće službe:
 1. ućitelja III. verstli na jednorazrednoj školi u Brezovici, sa slovenskim ućnim jezikom;

2. ućitelja III. verstli na jednorazrednoj školi u Tatrah, sa slovenskim ućnim jezikom;

3. ućitelja III. verstli na jednorazrednoj školi u Rnkaveu, sa hrvatsćkim ućnim jezikom;

4. podućitelja na trorazrednoj mućk-koć školi u Kastvu, sa hrvatsćkim ućnim jezikom; i

5. ućiteljice III. verstli na jednorazrednoj žensckoj školi u Jelšanah sa slovenskim ućnim jezikom.

Sa ovimi službami su združeni dohodoci utemeljeni zemaljsćim zakonom za Istru od 3. novembra 1874. odnosno od 10. decembra 1878, po kojem oni, koji traže za podeljenje prosić, imadu redno dokumentirane molbenice, ako su jurve u službi, tragom predpostavljene obćasti, ako jošte ne služe, ravnim putom do 15. augusta t. g. na ovo ć. k. školsko vjeće odpreiniti.

C. k. kotarsko školsko vjeće
 Volosko dne 7. Julija 1879.